

Marmen Quartet belicht alle kanten van het strijkkwartet

22.11.2025

Marmen Quartet

Johannes Marmen, *viool*

Laia Valentin Braun, *viool*

Bryony Gibson-Cornish, *altviool*

Sinéad O'Halloran, *cello*

Muziek van Haydn, Bartók, Knox, Debussy

434ste concert Stichting Kamermuziek Deventer
Deventer Schouwburg, 20 november 2025

Door Maarten Mestrom

DEVENTER – Je waant je even in het fraaie slot van graaf Esterházy, waar Joseph Haydn het grootste deel van zijn werkzame leven actief was. De noten klinken fris, energiek en stevig geworteld in de volksmuziek, zoals dat ongetwijfeld in de achttiende eeuw het geval is geweest toen het grafelijke orkest van Esterházy bestond uit muzikanten die ook een deel van de dag in de tuin of in de keuken aan het werk waren en daar voortdurend in contact kwamen met de volksmuziek van boeren en zigeuners. Het Marmen strijkkwartet slaagde er donderdagavond 20 november heel goed in die levendige en aardse sfeer van Haydn te treffen.

Het energiek en met minimaal vibrato gespeelde Strijkkwartet in F uit 1787 was de sterke opening van een avond waarin grote sprongen in de tijd werden gemaakt en zo het juweel van het strijkkwartet van alle kanten werd belicht. Na Haydn volgde Bartók. Ook een componist uit de Oostenrijks-Hongaarse Dubbelmonarchie, maar tegelijkertijd een vluchteling en ontheemde immigrant die het tweede deel van zijn leven doorbracht in de VS, vol melancholie terugverlangend naar het land van zijn jeugd, dat na de

Eerste Wereldoorlog en het Verdrag van Versailles, waarin Oostenrijk-Hongarije in kleine stukken werd opgedeeld, niet meer bestond (ongeveer zoals Trump en Poetin nu Oekraïne aan het opdelen zijn. Er is in een eeuw verdraaid weinig veranderd).

De opening van Bartóks tweede strijkkwartet doet meteen denken aan zijn Music for Strings, Percussion and Celesta, Sz. 106. Prachtige muziek, maar ook met een angstaanjagende onderhuidse spanning die je doet afvragen in hoeverre zulke sensitieve muziek de 'toon van de tijd' vertolkt.

Dat moderne muziek ook 'best leuk' kan zijn, bewijst het Marmen Quartet met strijkkwartet *Secret Letters* van de Ierse componist Garth Knox.

Het stuk begint met vage krasgeluiden op de snaren waardoor het niet meteen voor iedereen meteen duidelijk is dat de uitvoering al was begonnen, maar het blijft daar gelukkig niet bij: de muziek is speels en regelmatig melodieus, vaak met een Iers 'fiddle'-kleurtje.

Een briljante choreografische vondst van de componist is om de vier leden van het strijkkwartet -al spelend- afwisselend te laten plaatsnemen op de 'eerste stoel', afhankelijk van welk instrument op dat moment de belangrijkste stem heeft. Knox speelt op een leuke manier met de inmiddels ook wel erg diep ingeslepen conventies van het strijkkwartet.

Op zeldzaam grote hoogte bevindt zich Claude Debussy. Zijn muziek is én volstrekt eigen; én (in zijn tijd zeer) vernieuwend; én van constant hoge kwaliteit én melodieus, én -mede daardoor- vaak van grote emotionele zeggingskracht. Hij is toch een beetje 'de Bach van de twintigste eeuw'.

Alle aspecten zijn vertegenwoordigd in het Strijkkwartet in g, opus 10 dat ook weer in heel goede handen blijkt te zijn bij het Marmen Quartet. De vier strijkers hielden de klank glashelder en musiceerden in 'Zen-focus' van de eerste tot de laatste noot en brachten die concentratie over op het publiek. Het op de rand van het hoorbare, op de rand van de realiteit gespeelde *Andantino, doucement expressif* was van ontroerende schoonheid.

Volgend concert in de serie van de Stichting Kamermuziek Deventer:

Maandag 8 december 2025

Severin von Eckardstein, piano

Muziek van Debussy, De Falla, Schmitt, Skrjabin e.a. (centrale rol voor Debussy)